

İstanbul'u kazdıkça tarihi eser çıkıyor

Asya ile Avrupa'yı denizin altından bağlayan Marmaray projesinde çalışmalar devam ediyor. Marmaray ile İstanbul Metrosu'nun aktarma istasyonunun yapılacağı Yenikapı'daki arkeolojik kazılar da bitmek üzere.

İstanbul Arkeoloji Müze Müdürü ve Yenikapı Kazı Alanı Başkanı Zeynep Kızıltan, çalışmaların yüzde 90 oranında tamamlandığını söyledi. 2004'te başlayan kazılar, zaman zaman 24 saat boyunca sürdü. 500 işçi ve 60 uzmanla yürütülen çalışmada İstanbul'un tarihini 8 bin 500 yıl öncesine taşıyan, 40 bine yakın sergilenmeye değer eser gün yüzüne çıkarıldı.

Marmaray projesi kapsamında Yenikapı'ya 2004 yılı Kasım ayında ilk kazma vuruldu. Ancak kazılar ilerledikçe çok sayıda tarihî eser çıkmaya başladı. Bunun üzerine arkeolojik kazılara geçildi. Marmaray tarafındaki arkeolojik kazılar 2010 yılında tamamlandı ve İstanbul metrosunun istasyon inşaatına başlandı. Bu kapsamda yürütülen arkeolojik kazılar da bitme aşamasına geldi. İstanbul Arkeoloji Müze Müdürü Zeynep Kızıltan, metro alanında yüzde 10'luk bir kazı aşaması kaldığını söyledi. Atölye çalışmalarının sürdüğü alanda günümüzden itibaren Cumhuriyet, Osmanlı, Bizans ve tarih öncesi döneme ait neolitik yerleşim alanları gün yüzüne çıkarıldı. Eserler, tek tek tasnif ediliyor. Atölye çalışmalarının en az bir yıl sürmesi bekleniyor.

Alanda yapılan kazılarda çıkarılan en önemli eserlerden biri Bizans dönemine ait Theodosius Limanı. Bu liman içinde çeşitli tarihlere ait 36 tekne saptandı. Liman dolgusu altında, tarihî yarımadanın en erken yerleşim yeri de ortaya çıkarıldı. Yenikapı arkeolojik alan sorumlusu arkeolog Mehmet Ali Polat, "Kazılara başlarken buranın antik liman olduğunu biliyorduk ama bu kadar muazzam bir şey beklemiyorduk. En şaşırtıcı olan liman dolgusunun altında günümüzden 8 bin 500 yıl öncesi döneme ait buluntular. Basit ev temelleri, mezarlar, ayak izleri, ağaçlar ve çakmaktaşıdan ahşaptan aletler bulduk." diye konuştu. Polat, tarihî eserlerin ve bulguların belgelenmesi, çizilmesi, fotoğraflanması ve arşivlenmesinin uzun bir süreç olduğunu da belirtti. Atölye çalışmalarının sürdüğünü ifade ederek, şunları kaydetti: "Kazı alanından, günlük yaşama ait amfora, çanak,

madeni eşya gibi yaklaşık 40 bin kasa malzeme çıkarıldı. Bu eserler öncelikle kazı alanında belgeleniyor, hepsi bir kimlik kazanıyor, daha sonra atölyeye gönderiliyor. Temizlik işlemleri, çizimi yapılıyor, belgeleniyor. Her bir parçanın bir nüfus kâğıdı oluyor. Son olarak ileride sergilenmek üzere İstanbul Arkeoloji Müzesi'ne naklediliyor.”

40 bin eser gün yüzüne çıkarıldı

Yenikapı kazılarında Neolitik Dönem'den başlayıp, kesintisiz olarak günümüze kadar ulaşan ve kent tarihine ışık tutan 35 bin eser, belgelenerek bilimin hizmetine sunuldu.

Erken Bizans Dönemi'nin en büyük limanı olan Theodosius Limanı gün ışığına çıkarıldı. Marmara Denizi kıyısına I. Theodosius (379-395) tarafından Lykos (Bayrampaşa) Deresi'nin ağzına yaptırılan Theodosius Limanı, derenin taşıdığı alüvyonlarla zamanla işlevini yitirdi. Ancak küçük gemi ve teknelerin barındığı bir liman olarak 11. yüzyıla kadar kullanılmaya devam etti.

Bölgenin 11. yüzyıldan sonra ise Osmanlı Langa Bostanları olarak kullanılmaya başladığı anlaşıldı.

Marmaray kazı alanında 13, metro kazı alanında 22 ve trafo alanında bir olmak üzere değişik ölçü ve tipte 5-11. yüzyıllara ait 36 gemi bulundu.

Liman dolgusu üzerinde açığa çıkan ve MS 13. yüzyıla ait kilise kalıntısı koruma altına alındı.

En şaşırtıcı bulgu ise günümüzden 8 bin 500 yıl öncesine ait ayak izleri oldu. 2 bin 68 ayak izi, silikon kalıplara alınıp lazerle çizildi ve özel olarak kesilerek kaldırıldı. Aynı bölgeden 198 ağaç, binlerce hayvan kemiği de bulundu.

2012-12-12

Muhabir: SEVGİ KORKUT